

УДК 656.073

ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ НАЗЕМНИМ ТРАНСПОРТОМ В УМОВАХ ВІЙНИ

Сліпуха Тетяна Іванівна, асистент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

e-mail: dubrova17@ukr.net

З початку війни РФ не полишає спроб обмежити транспортну взаємодію України з її партнерами, від якої залежать постачання критично важливих споживчих товарів на внутрішній ринок, своєчасне надходження міжнародної гуманітарної допомоги та вантажів оборонного призначення. Так, вітчизняні об'єкти авіаційної, наземної транспортної інфраструктури та морських портів зазнали численних ударів та обстрілів, повноцінна робота останніх заблокована агресором, авіаційні перевезення призупинені. Сполучення із РФ та Республікою Білорусь, через активну роль останньої в агресії проти України, не відбувається. Як результат, міжнародні перевезення вантажів в Україні під час війни з РФ обмежуються трьома шляхами.

Перевезення з портів Дунайського регіону (Ренійським, Ізмаїльським та Усть-Дунайським морськими портами). Протягом 2022 р. ці порти змогли обробити втричі більший обсяг вантажів, ніж у 2021 р. (16,5 млн т проти 5,4 млн т). Експорт з портів «Великої Одеси» (Одеським та морськими портами «Південний» та «Чорноморськ»). Деталізованої інформації щодо показників

діяльності цих портів за 2022 р. немає, але у рамках «Ініціативи з безпечного транспортування зерна та харчових продуктів з українських портів» (Чорноморської зернової ініціативи) протягом дії Ініціативи у 2022 р. ними було перероблено 16,3 млн т.

Сполучення наземним транспортом через пункти пропуску та контролю на державному кордоні України з Молдовою та країнами ЄС. Протягом березня-грудня 2022 р. цим шляхом було перевезено 54,23 млн т, або 38,9 % всіх перевезених за березень-грудень 2022 р. вантажів у зовнішньому сполученні. Сумарно за 2022 рік (включно з довоєнними місяцями) частка морських перевезень у перевезеному тоннажі імпорتنих товарів склала 24 %, залізничних – 33 %, автомобільних – 35 %. Завдяки Чорноморській зерновій ініціативі частка морських перевезень у експорті суттєво вища – 54 %, залізничного – 33,8 %, автомобільного – 12 %.

Слід зазначити, що перевезення в рамках Чорноморської зернової ініціативи не передбачають імпорتنих перевезень та обмежені вузьким переліком сільськогосподарської продукції, відтак цей шлях не реалізує потреби національної економіки у імпорتنих вантажних перевезеннях. Крім того, російська сторона неодноразово погрожувала блокуванням Ініціативи - 7 вересня 2022 р. президент РФ повідомив про можливе застосування обмежень експорту українських зернових культур з морських портів України. 12 жовтня 2022 р. МЗС РФ заявило про готовність блокувати подовження Ініціативи через невиконання вимог російської сторони. 19 жовтня 2022 р. представники РФ проголосили намір переглянути співпрацю в рамках Ініціативи у разі, якщо ООН перевірятиме походження БПЛА, які РФ використовує для атак на цивільну інфраструктуру в Україні. 29 жовтня 2022 р., всупереч зафіксованим домовленостям, РФ заявила про односторонній вихід з Ініціативи, проте вже 3 листопада 2022 р. рух суден було відновлено. 13 лютого 2023 р. представник МЗС РФ заявив про можливе блокування продовження дії Ініціативи у разі збереження санкцій на експорт російських сільськогосподарських товарів.

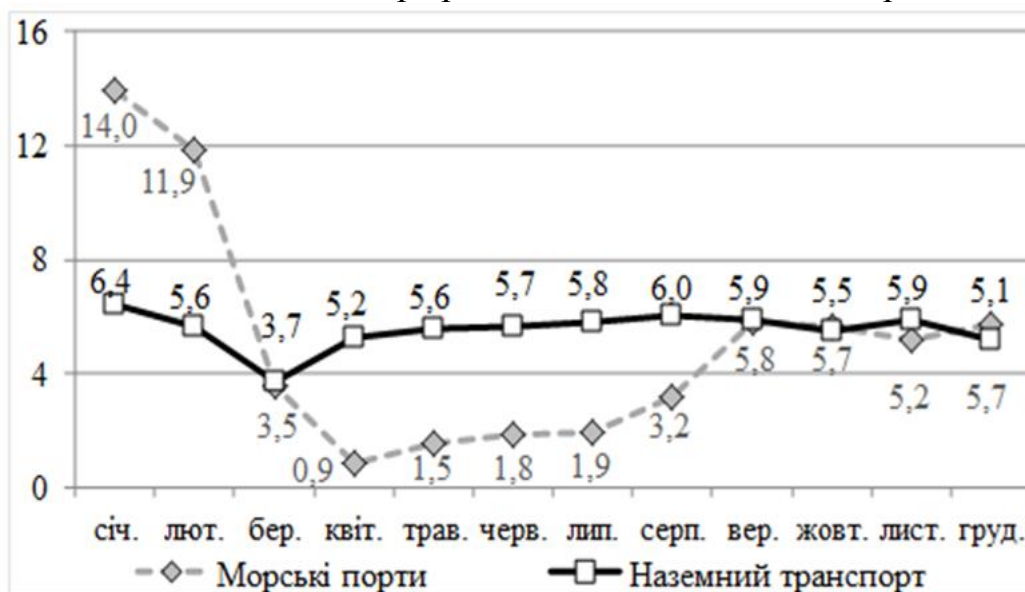


Рис. 1 Динаміка вантажних перевезень у зовнішньому сполученні за 2022 р, млн. т

Під час вторгнення РФ наземний транспорт продемонстрував більшу стійкість, ніж морський - значне скорочення обсягів вантажних перевезень спостерігалось лише у першій місяць війни, після чого вантажоперевізники адаптувалися до нових умов (рис. 1).

Протягом березня-грудня 2022 р. середньомісячні обсяги вантажних перевезень наземними видами транспорту у зовнішньому сполученні складали 5,4 млн т, що майже не відрізняється від показника за лютий. Слід зазначити, що зростання обсягів переробки вантажів морськими портами України у серпні викликане початком дії Чорноморської зернової ініціативи, в рамках якої протягом липня-грудня 2022 р. з України вдалось експортувати 19,3 млн т сільськогосподарської продукції.

При цьому порти Дунайського регіону переробили 27,0 % або 16,5 млн т від усього вантажообігу портів у 2022 р. [12].

Міжнародні перевезення вантажів портами Дунайського регіону обмежені їхньою пропускною здатністю та не можуть повністю задовольнити потребу у них економіки України. Перевезення в рамках Чорноморської зернової ініціативи портами «Великої Одеси» не є повноцінними через обмеженість номенклатури вантажів та виключно експортну спрямованість. Крім того, функціонування цього шляху не є надійним через мінливу позицію РФ. Таким чином, з трьох можливих лише один шлях міжнародних перевезень вантажів має потужну пропускну здатність, а також відповідає вимогам стійкості та надійності для забезпечення необхідних в умовах війни з РФ обсягів вантажних перевезень у зовнішньому сполученні - це перевезення наземним транспортом через пункти пропуску та контролю на державному кордоні України із Молдовою та країнами ЄС.

Таким чином, нагальним завданням є наполеглива робота над розширенням реальної пропускної здатності західного кордону України. Зокрема – через збільшення кількості пунктів пропуску та контролю, розбудову інфраструктури наявних пунктів пропуску та супутньої логістики, пришвидшення процедур через тіснішу двосторонню взаємодію.

Література

1. Дунайські порти показали найкращі результати за всі роки незалежності України URL: <https://agrotimes.ua/elevator/dunajski-porty-pokazaly-najkrashhi-rezult...>
2. Black Sea Grain Initiative Joint Coordination Centre URL: <https://www.un.org/en/black-sea-graininitiative?gclid=Cj0KCQiAutyfBhCM...>
3. Торівля-2022: третину імпорту товарів в Україну привезли міжнародні автомобільні перевізники URL: <https://mtu.gov.ua/news/33944.html>

Міністерство
освіти і науки
України



Міністерство освіти і науки України

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Механіко-технологічний факультет

Кафедра транспортних технологій та засобів у АПК

Академія прикладних наук Університету
управління та адміністрування в Ополе

Академія інженерних наук України
Українська асоціація аграрних інженерів



**ЗБІРНИК ТЕЗ
доповідей
VI Міжнародної
науково-практичної конференції
«Автомобільний транспорт та інфраструктура»**



AutoTransport and Infrastructure

**19-21 квітня 2023 року
м. Київ**

ББК 40.7
УДК 631.17+62-52-631.3

Рекомендовано до друку рішенням наукової ради механіко-технологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від 18 квітня 2023 р., протокол № 8 .

Збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції «Автомобільний транспорт та інфраструктура» (19–21 квітня 2023 року). Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2023. 250 с.

ISBN 978-617-8102-96-8

В збірнику представлені тези доповідей науково-педагогічних працівників, наукових співробітників, аспірантів і докторантів, студентів, фахівців транспортної галузі, учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції «Автомобільний транспорт та інфраструктура», в яких розглядаються нинішній стан та шляхи розвитку автотранспортної галузі.

ISBN 978-617-8102-96-8

© НУБіП України, 2023.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Отченашко В. В., начальник науково-дослідної частини – голова організаційного комітету;

Братішко В. В., декан механіко-технологічного факультету – заступник голови організаційного комітету;

Тадеуш Покуса, проректор Академії прикладних наук Університету управління та адміністрування в Ополе, Польща – заступник голови організаційного комітету;

Киричок П.О., президент Академії інженерних наук України – заступник голови організаційного комітету;

Загурський О.М., професор кафедри транспортних технологій та засобів у АПК – секретар організаційного комітету.

Войтюк В. Д., професор кафедри технічного сервісу та інженерного менеджменту імені М. П. Момотенка;

Дьомін О.А., доцент кафедри транспортних технологій та засобів у АПК;

Калінін Є. І., завідувач кафедри тракторів, автомобілів та біоенергоресурсів;

Новицький А. В., завідувач кафедри надійності техніки;

Мацюк В. І., заступник декана з наукової роботи механіко-технологічного факультету, професор кафедри транспортних технологій та засобів у АПК;

Михайлович Я. М., професор кафедри технічного сервісу та інженерного менеджменту імені М. П. Момотенка;

Роговський І. Л., завідувач кафедри технічного сервісу та інженерного менеджменту імені М. П. Момотенка.

Савченко Л.А., завідувачка кафедри транспортних технологій та засобів у АПК.